

ملائقہ الدین

№3 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

Цена 12 к. № 3

Qarət etdiyi
cəvahləri götürüb
türkmənlərin
qabağında qaçan
Sərdari Mühəyya.

Biçarə
kəndliləri
qarət edən Salar
Fateh Xan,
müavini-nəzmiyyəyi-
küllü-İran

Hüququ ayda
yüz tımən,
amma xərci
min tımən
vəkili-məclis
Əsədullah xan.

Öz ordusu ilə
müsəlman qızlarını və
övrətlərini fəth
edən və bu səbəbə
Sərdari-Mənsur
ləqəbi alan və müftə
qazanmış pulların
sağlığına Tehrandə
eys məclisləri quran
Mirza Qafar xan

Литогр. С. Быхова

ABUNƏ QIYMƏTİ

Qafqazda və Rusiya daxilində: 12 ay--altı manat.	
6 ay.....	3 manat yarım.
3 ay.....	2 manat.
Kasıblara.....	12 ay--5 manat.
6 ay.....	3 manat.
3 ay.....	1 manat 60 qəpik.
1 ay.....	40 qəpik.
Əcnəbi məmləkətlərə	
12 ay.....	7 manat.
6 ay.....	4 manat.
Nüsxəsi idarəmizdə.....	10 qəpik.
özgə şəhərlərdə.....	12 qəpik.

Məcmuənin adresi:

Tiflis, "Molla Nəsrəddin" idarəsi. з.Тифлисы

Редакция журнала "Молла Насреддин".
Açıq türk dilində yazılmıyan məktub və məqalələr
çap olunmur, adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik
markadır.

Şəhərdə adresimiz:

Davidovski küçədə, 24 nömrəli evdə.
Тифлисы, Давыдовская ул. д.№24

Bunu da lazım bilirək xəbər verək ki, təzə qərar-
dada görə bundan sonra Rusiyanın hər bir poçtaxa-
nasında məcmuəmişə abunə qəbul olunur.

13 səfər 1330

Hər həftə nəşr olunur

20 yanvar 1912

AXUND HACI MOLLA RUHULLA

Görək güman olunmayırdı ki, yer üzündə elə bir alçaq adam tapıla bilər ki, 55 yaşında möhtərəm bir alimi namaz qıldığı yerdə qətlə yetirməyi rəva görür. Bəli, tapıldı, bir belə adam yanvarın 16-da Bakıda Axund Hacı Molla Ruhullahı güllələyib öldürdü.

Əgər millətimizin yolunda mərhumun heç bir xidməti olmasaydı, genə onun ölməyinə təəssüf etmək olardı, amma ruznamələrdə axundun nə qədər camaat üçün çalışdığını oxuyub nəhayət dərəcədə qəmgin olduq.

«Molla Nəsrəddin» idarəsi

ÇİÇƏK

Bir müsəlman kəndinə, müsəlman məhəlləsinə "çiçək" kimi müalicəsi asan bir uşaq naxoşluğu düşəndə, yazıq uşaqlar bir-bir başlayırlar qırılmağa.

Çox vaxt olur ki, naxoşluq elə o vədədə qurtarır ki, dəxi o kənddə, o məhəllədə bir nəfər də uşaq qalmır.

Məlumdur ki, çiçək naxoşluğunu o uşaqlar tutur ki. Onlara çiçək döyülməyibdir.

Yəni əgər uşağa vaxtikən çiçək mayasını döyəsən, dəxi o uşaq çiçək naxoşluğu tutmaz, amma həkimlər məsləhət görürlər yeddi ildən sonra genə uşağın çiçəyini döymək.

Xülasə...

Bu bir asan işdir, çiçəyin mayası hər bir aptekxanada satılır. Ancaq lazımdır ki, kənddə ya məhəllədə bir elə adam olsun ki, biçərə müsəlmanlara yazığı gəlsin.

Bir neçə qəpiklik nəşlər, bir neçə qəpiklik maya, aptekçidən soruşsan ki, çiçəyi nə tövr döyüm, örgəder həkimdən soruşsan daha yaxşı, feldşerdən də öyrənə bilərsən, bunlar hamısı asandır, amma lazımdır ki, məhəllədə ya kənddə balaca günahsız uşaqlar qırılanda və anaları-ataları ağlar qoyanda elə bir Allah bəndəsi

olsun ki, sahibsiz, dilsiz-ağızsız, avam müsəlman qardaşlara rəhmi gəlsin.

Bir-iki manatlıq çiçək mayası ilə bir-iki kəndin uşaqlarının çiçəyini döymək mümkündür. Əgər belə olsa o vilayətdən çiçək azarı bilmərrə kənar olar.

Bunu kim eləsin? Kimdir kəndlərdə avam camaatın sahibi? Bu xüsusda bir neçə cavab ola bilər: biri deyər ki, kəndlilərin xeyir-şərinə qarışmaq, onların halına yanmaq mülkədarların, bəylərin və xanların borcudur.

Biri deyər ki, kəndlilərə baş çəkmək, onlara yetişən bələlərin qabağında çalışmaq, kəndlilərə atalıq eləmək mollaların vəzifəsidir.

Mən bu iki cavabın heç birinə şərik ola bilmərəm, çünki bəylərin, xanların və mülkədarların kəndli işinə qarışmağın heç bir yaxşı nəticəsi ola bilməz və bir də yaraşan iş deyil ki, təşəxxüslü bir mülkədar, parağı yanqılıcı bir bəy, ya kefli bir xan girsin kəndlinin evinə ki nə var, nə yox, mən gəlmişəm sən uşağının çiçəyini döyüm. Kəndli bir nəticə təyfadı, üz versən qudurar, dəxi öhdəsindən gəlmək olmaz. Onsuz da axır vaxtlarda kəndlərdə də bir para cavanlar az qalırlar adamın sözünü qaytarsınlar və üstünə çıxır bəy böyüyə baş endirmirlər.

Qaldı mollalar.

Bunlar da iki cəhətdən kənd uşaqlarının səlamət olmağını istəyirlər. Bir cəhəti budur ki, uşaq ölən evdə həmişə molladan ötrü doşab halvası, bəzi yerlərdə ət şorbası bişir, az-çox da pul verilir, demək gündə kənddə bir naxoşluq düşəndə mollaının da mədaxili artır. İkinci cəhəti budur ki, o uşaqlar ölməsələr qalsalar, iyirmi-otuz ildən sonra gözlərini açıb yada salacaqlar ki, otuz il ondan qabaq Bakıda qradonaçalnik küçələrdə arvadlara sataşan cavanlara tənbeh eləyəndə, cavanlar qradonaçalnikə belə cavab vermiş imişlər:

"Ərz olsun qradonaçalnik cənablarına ki, biz həqiqətdə müqəssirik, çünki küçə ilə keçən övrətlərə söz ilə sataşmışıq, amma cənab qradonaçalnik sağ olsun, necə ki hər bir müqəssirin tutduğu pis əməlini zəmanənin təğzasına və məkana nisbət mülahizə edəndə onun günahını bir növ xəfif tutub tənbehini də o dərəcədə azaldırlar, biz Allahın günahkar bəndələrinin əhvalına lazımcına diqqət edəndə aşkar olacaq ki, bizim də üzrümüz az deyil".

Bəli, küçə ilə keçəndə övrətlərə sataşmaq yaxşı adət deyil, amma biz rus millətiyik, biz sataşdığımız övrətlər də rusdurlar, bizim hələ onlar ilə danışmağımıza da dinimiz yol verir.

Amma bizim gözümüzün qabağında var Qafqazın müsəlman tayfası: müsəlman içində heç bir övrət cürət eləməz ki, müsəlman kişilərinin içindən ötüb keçsin, çünki ola bilməz ki, o övrətə bir söz atan olmasın.

Mən cahıl-mahılları demirəm, hər millət içində cahıllar və cavanlar tərəfindən küçə-bacada övrətə sataşmaq görünür.

Mən mollaları deyirəm.

Müsəlman içində hər kənddə və hər şəhərdə bir Molla İsa var. Çox vaxt özləri üçün mutə siğələrini mollalar küçədə oxuyurlar. Övrətin topuğuna baxan kimi zalım oğlu bilir ki, bu övrət kimdir və fürsəti fəvta verməyib nişanə qoyur. Gəncədə Hacı Seyid Bağır özü üçün siğə elədiyi övrətləri küçələrdə tapır. Naxçıvanda Pirqəmişli mərhum bir molla xoşuna gələn övrətə küçədə deyirdi: mənə siğə olarsan? Mən çox görmüşəm ki, mötəbər və sahibi-əhtiram bir axund küçədə yad övrətdən soruşur ki: "sən kimin övrətisən?"

Söz yox övrətlərimizin qulaqları o qədər qızıxıb ki, belə-belə şeylərdən incimirlər. Çünki elə bilirlər ki, bu özü də Allah əmridir. Bəlkə namünasib bir cavan oğlan küçədə bir dul övrətə sataşsa, övrət daşı götürüb çırpır uşağın başına, amma hacıya və mollaya söz yoxdur, çünki övrət görür ki, burada siğə olmaq məsələsi var və övrətlərimiz də öyrəniblər.

Gəncədə Kərbəlayi Səkinə ömründə iki yüz adama siğə olub. Hacı Seyid Bağır küçədə hansı dul övrətin

baldırını yoğun görəndə, övrətə belə deyir: "əgər mənə siğə olmasan, cəddim ciyərinə çıxardacaq".

Onunçün hər şəhərdə Kərbəlayi Səkinə xalalar az deyil. Ruhani atalarımızın tərbiyəsinin bərəkətindən, indi bizim övrətlərin içində elələri də var ki, siğə olmağı özlərinə bir peşə kimi eləyiblər. Çoxusu bəlkə özü kişiyə deyir ki: mənə siğə elə. Xorasanı demirəm, orada belə işlər hər qədəmdə görünür, bizim içimizdə də hər kənddə və hər şəhərdə belə xalalar tapılar.

Margilanda Cürəxan adında bir sart qızı küçədən keçən iranlı və qafqazlı zornan tutur ki, gərək mənə siğə eləyəsən. Amma lazımdır bunu bilmək ki, çiçəyi döyülən uşağı soyuq yerdə saxlamaq yaxşı deyil.

Molla Nəsrəddin

DƏYƏNƏK

*Belə bir əsrdə kim elmi-maarif günəşi
Saçıb öz nurunu hər bir təbəqat üstündə
Döyüşürlər, söyüşürlər, küsüşürlər yenə də
Naxçıvan mollaları bəhsi-zəkat üstündə.*

Cüvəllağı bəy

ORENBURQ XƏBƏRLƏRİ

Qarğalıdan - şəhərimizin bəzi bir imanı zəif adamları apteka açmaq və telefon gətirmək kimi islamlara heç yaqışmayan işləri meydana qoymaq fikrində isələr də, əhli və xüsusən mollalar bu işə heç rüxsət verməyəcəklər.

Orenburq - kəndi kəndinə bəylik titulu və böyük artistlik namını verib iftixar edən İlyas bəy - Qudaş - Aşqadar - Ural və Saqmarski cənabları bir qaç dəfə teatr oynayıb, səyyar truppası ilə başqa şəhərlərə əzimet etmişdir.

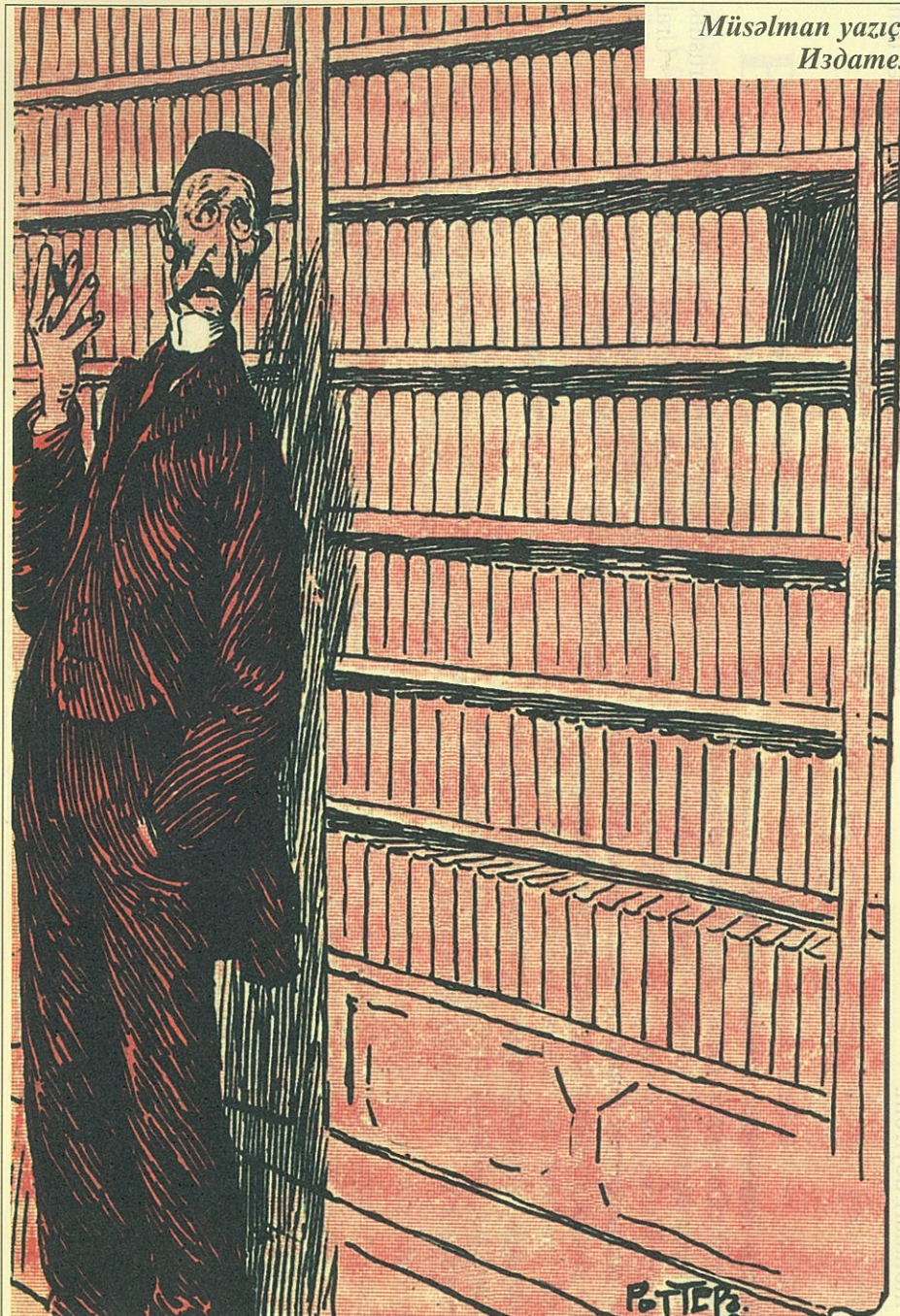
TAZƏ İLƏ

Oxu ey tazə il! Bu il bizə lay-lay qucağında
Doyunca yuxlayıb ta bir deyək oxqay qucağında.

Edək ta uyqudan kami-dili-divanəni hasil
Beş ildir uyqusuz qaldıq, degildir yatmaq qabil.
O kim yatmır gecə-gündüz, degil ol binəva aqıl
Çalışsın qoy o biqeyrət, bizə ver pay qucağında
Doyunca yuxlayıb ta bir deyək oxqay qucağında,

Oyanıqlıq bizi bərbad qıldı, eylədi viran
Silindir börklü, sirtuqlu müsəlmanlarda yox iman
Bəlası onların tutdu bizi, döndü geri dövran
Gözüm qoy görməsin, gizlət bizi ey vay qucağında
Doyunca yuxlayıb ta bir deyək oxqay qucağında.

Müsəlman yazıçısı
Издатель

Mən biçarə dörd ildə ki, zəhmət çəkib xərc qoyub dörd yüz kitab çapa vermişəm, dörd kitab satmışam.
За четыре года, четыре книги.

Kürdəmirdə başyaranlar
(Aşuranın sabahısı günü)

Yevlax vağzalında

Maşının gəlməyini gözləyirik.

В ожидании прибытия поезда.

Maşın gəldi.

Поезд прибыл.

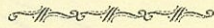
Soğanlartək soyulduq, qalmadı pul, abru getdi
Qəzet al! Məktəbə ver! Et ianə! Nobəno... getdi!
Döyül, danlan, söyül, dinmə, təharət yox, vüzu getdi.
Yatırt dincəlt bizi, ta olmuyaq rüsvay qucağında
Doyunca yuxlayıb ta bir deyək oxqay qucağında.

Nə dəxli var bizə meydanda qaldı təkə osmanlı
Və yainki zəhərləndi, cavanmərg oldu iranlı.
Və yainki əzir, pamal edir cansızları canlı
Verir də xud müsəlmana, müsəlman vay qucağında
Doyunca yuxlayıb qoy biz deyək oxqay qucağında.

Məarif yox kimi, əxlaqlar pozğun, ticarət yox
Hünər, sənət, qaçaqlıq, oğurluq, qətl, istirahət yox
Fələhət yox, səfahət bol, zəlalət bol, ziraət yox
Dilənçi, falçı, molla, seyid on min say qucağında
Doyunca yuxlayıb qoy biz deyək oxqay qucağında.

Suda üzsün, havada uçsun əğyar, almariq ibrət
Bizi gər qətli-am etsə əcanib, etmərik qeyrət
Nə lazım zəhmətə düşmək, nə qədri öldə var firsət
Qalaq yanvar, fevral, mart, aprel, may qucağında
Gecə, gün, vəqt, həftə, hər zaman, hər ay qucağında
Doyunca yuxlayıb ta ki deyək oxqay qucağında.

Kefsiz

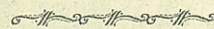
ELAN

Nuxadan

Əvvəlinci Cümə məscidinin müəzzini Bığ Abdulla
əzan vaxtında çayxanalarda qumar oynamağa məşğul
olmağına görə vaxtında əzan deməyə gələ bilmir. Buna
görə oxuculardan artıq təvəqqe edirəm ki, hər kəs bir
bikar müəzzin yeri bilirsə, bizə xəbər versin. Bu şərtlə
ki, qeyri vaxtlarda hər nə eləsə bizə borc deyil, amma
vaxtılı-vaxtında əzanını desin ki, xalq namazın vaxtını
keçirməsin.

Adres böylə:

Nuxa, əvvəlinci Cümə məscidinin imamı.

ARVAD MOLLASI

Mən baxıb görürəm biz müsəlmanlardan başqa yer
üzündə rus, firəng, gürcü, erməni, yəhudi, nəsara və
qeyriləri var, görəsən onların da arvad keşisləri var, ya ki
yoxdu, hərgah yoxsa bəs qiyamət günü onların arvadları
kimin ətəyinin ucundan tutub qıl körpünün üstündən
keçəcəklər, hərgah yoxsa vay onların halına.

İmza: Məşədi Mir Ruqiyyə mollabacı

MƏŞƏR

İstəyirsən ki, a Molla! Sənə timsal yazım
İştə çap eyləgilən bir neçə əhval yazım
Bir neçə surəti-sima ilə əşkal yazım
Rövzəxan, seyyid, dərvişlə nəqqal yazım
Başı sarıqlı ayı, bambılı rəmmal yazım
Məşədi tülkü, neçə kablayı çaqqal yazım
Xər mürid, şeyx öküz, həm də hacı kal yazım
Taciri, çayçını, qəssabla baqqal yazım
Zöhd-təqvaliyə ki qırmızısaqqal yazım
Müxtəsər xanı, bəyi, kəndçi və həmmal yazım.

Cümlə dindarlarım qoy mənə nifrət eləsin
Quba əhli ilə molla yava lənət eləsin
Bakılılar mənə təhdid və əziyyət eləsin
İstəməm Lənkəran əhli mənə hörmət eləsin
Əhli-Səlyan, Dağıstan da şəmatət eləsin
Gilay etsin şəkiliblər hamı heyret eləsin
Əhli-Şirvan nə utansın nə də qeyrət eləsin
Qarabağ əhli sənə söyməyə adət eləsin
Əhli Dərbənd hamısı qoy bizə töhmət eləsin
Xəbər et qorxsan əgər, bir bala ehmal yazım

Yazıram Hacıqabul, Qalaqayın, Ağdaşdan
Kürdəmirdən, Şamaxıdan, neçə hamı başdan
Gəncə, Şəmkir, Dəlilərdən neçə din qardaşdan
Vadiyi cəhli-Zəgəmdən, sarı, göy, ağ başdan
Ta Qazaxda, Qarayazda tökülən qan yaşdan
Həm də Tiflisdə olan bir neçə kordan, çaşdan
Gümrü, Karsdan, İrəvan qəlbləri bərk daşdan
Naxçıvan, Ordubad içrə dolanan fərraşdan
Şəhri-Batımda, Kutaisdə olan göz-qaşdan
Buraxıb bunları mən ta necə timsal yazım.

Söyləyim Molla dayı! Əvvəla bu Yevlaxdan
Ta ki Yevlaxda olan bir neçə pis axmaqdan
Saniyə vəqtləri yox qumara baxmaqdan
Dindirəndə danışırlar bıçağı soxmaqdan
Mollası vəz eləyir saqqala rəng yaxmaqdan
Hacısı on iki sinnində qızı almaqdan
Məşədi, kablayı barmağa üzük taxmaqdan
İştə Yevlax ibarətdi neçə axmaqdan
İndi çap eyləgilən bir neçə əhval yazım.

Molla Nəsrəddinə, bəli özləri nifrətlə baxır
Leyk içməkdədilər şam-səhər içki-çaxır.
Oxusa kim qəzeti kafir edir molla paxır
Bir uşaq görsə ki, ağızından o dəmdə su axır
Ucuz ağılatmağımı həftədə bir başa qaxır
Səslənən dəmdə dolur xalxala bir dəstə naxır
Hamısı gövşəmədə, kişnəmədə mat baxır
İbtida moizə saqqala həna rəng yaxır
Ağıladır yaxşıca gör göz yaşı sellərcə axır
İndi can eyləginən cürbəcür əşkal yazım.

(dalisı olacaq)

Herik Kabla Səkinənin əri: Bambılı

ALLAH LƏNƏT ELƏSİN!

Dünyada və axirətdə layiqi-lənət olanların adlarını mən bir-bir söyləyim, sən də amin de.

Allah şagirdlərin hissiyatını oyadan müəllimlərə lənət eləsin... amin!

Allah mollalarımızın eyiblərini açan adamlara lənət eləsin... amin!

Allah camaatı qəflətdən oyadan və öz hüquqlarını özlərinə qandıranlara lənət eləsin... amin!

Allah bu milləti cəhalətdən qurtaranlara lənət eləsin... amin!

Allah teatr səhnəsində oynayan məlunlara lənət eləsin... amin!

Gözə görünməyən allaha and verirəm yüz arvadlı və beş yüz siğəli müqəddəslərimizə və qazi Cəfər dayının millət yolunda etdiyi xidmətlərinə, Kabla Həsən əminin palanduz sünbəsinə və Hacı Qır-Qır əminin Məkkədə atdığı "rəmül-cümrə" daşına, arvadlar hüququnun tərəfdarı olanlara yekə-yekə lənət eləsin...

Amin, amin, səd amin!

Pirverdi

SUALLAR

Gəncə gimnaziyasının müəllimüş-şər'iiyələri maarifpərvərlərə lənət oxumaqda mahirdirlər, ya Şamaxıda realni məktəbin şagirdləri sinəzən oxumaqda?..

Ağasının yolunda bir qətrə göz yaşı cari edən şiə tez behiştə gedəcək, ya Nuxada qız məktəbinin binasını xarab edənlər?

BOĞANAQ

Əsdi tozlu şimaldan bir yel
Oldu qasırğa, oynadı tufan
Yıldırım çaxdı bərk, qaynadı sel
Qərqi-xun oldu zövraqi-İran
Tələfat oldu çox, ziyan külli
Qaldı sağlam bina, nə bir tikili
Demə bu böylə, o niyə elədir
Sırddır, bəlkə məsləhət belədir.

Girdbad

HARAY

"Ay haray, din əldən getdi. Biz deyərdik ki, uşkol açıldı, çocuqlarımız rusca oxuyub dindən dönəcəklər, indi başımıza gələndə baxın: gecə məktəbi açılıb, böyüklərimiz də rusca oxuyub dini əldən buraxdılar. Ay aman biz kimə şikayət edək?"

İmza: İlisuda uşkol istəməyin köhnə tərəfdarları

Müdir və baş mühərrir: Cəlil Məmmədquluzadə

"HAQQ YOLU"

namində həftəlik ictimai, siyasi, elmi, fənni, ədəbi və məxsusi ehtiyacati-islamiyyədən bahis türk lisanında məcmuə nəşr edilir.

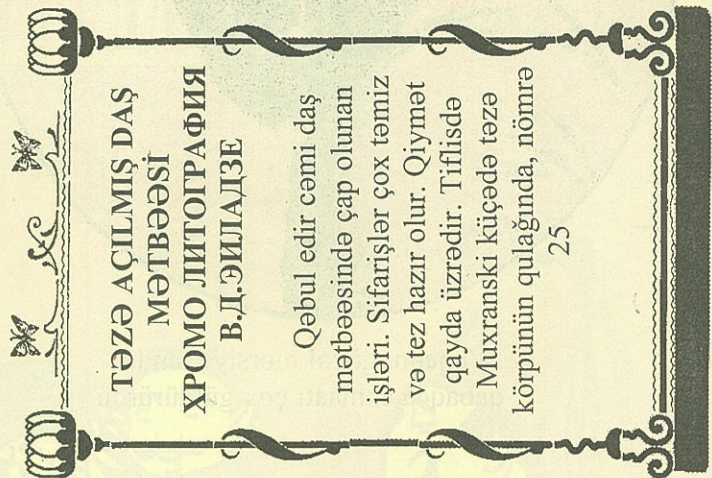
Abunə ücrəti: Bakıda illiyi 3 manat 50 qəpik

Yarım illik 2 manat

Sair şəhərlərə illik 4 manat

Yarım illik 2 manat yarım

Ünvan: Bakı, Olginski küçədə, bələdiyyənin yeni evində. Müdir və sərmühərrir: doktor Qarabəy Qarabəyov

"YENİ İRŞAD"

Abunə qiyməti bu qərar ilədir:

Bakıda və Rusiyanın sair şəhərlərində:

İlliyi, altı aylığı, üç aylığı, bir aylığı

On manat, altı manat, üç manat, bir manat

Məmaliki-əcnəbiyyədə:

İlliyi, altı aylığı, üç aylığı, bir aylığı

14 manat, 8 manat 50 qəpik, 4 manat 50 qəpik, bir manat 50 qəpik

Qeyd: 1912-ci il üçün birdəfəlik 10 manat abunə pulu verən müştərilərə nəşr etdiyimiz böyük islam təqvimindən bir nüsxə göndəriləcək.

О-В О Г р а м м о ф о н ь

Съ огр.отв

Тифлисъ

Головинский пр.9.

Dünyada hər bir dildə çalib oxuyan qrammofon plastinkaları hədsizdir. Hər ay məşhur xanəndələrin təzə-təzə muğamatları qrammofona salınır: tatar, fars və osmanlı dilində.

Dünyada ən yaxşı qrammofonlar ancaq "Yazan mələikə" markalarıdır.

Təzə kataloqları və siyahıları pulsuz tələb ediniz.

Vaqeən, gözəl mərsiyəxandır,
qabaqca camaatı çox güldürürdü

Deyirlər, təzə mərsiyəxan
gəlib, çox tərifiyləirlər.

Məsciddə

Axırda da Mirzə Hüseyn çıxdı minbərə və başladı nə
bilim millətdən, elmdən və tərəqqidən danışmağa.

sonra da yaxşıca ağlatdı.